

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBREPIÀ ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 - BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.-ESTRANJER, 2'50

PER LA TREVA DE NADAL

Benedicte. — «Estimat Kaiser: Us prego que dongueu cinc dies de descans als vostres soldats...»
 L'Esperit Sant. — Com a cristià, crec que demanes poc; com a patriota, crec que demanes massa.

Francesc Macià

«En l'altar de Catalunya—va dir en un miting en Francesc Macià—jo he fet la meua ofrena: hi he posat una espasa que jo duia...»

Per servir al seu poble, per estar al seu costat en aquells dies de la Solidaritat Catalana, en Macià va haver de fer renúncia de la seva espasa de militar. Amb l'ànima plena de noble orgull, amb el cor ple de clares esperances, en Macià va deixar l'uniforme militar i va posar-se la toga del representant del país.

Però han passat els anys, i han vingut els desenganys. Ell havia fet el sacrifici de la seva brillant carrera pensant que la seva nova feina de parlamentari seria eficaç, profitosa, fecunda. Ell, al Congrés diria les veritats, denunciaria els mals i proposaria els remeis. L'esmena vindria...

No. L'esmena no ha vingut. Tots els estudis, tots els discursos, tots els avisos d'en Macià, han estat inútils. Se l'ha escoltat avui, per a oblidar-lo demà.

I ha vingut un moment en què el diputat per les Borges ha sentit descoratjament, cansanci i sobre tot fàstic. Ha llençat l'acte al mig de l'hemicicle i se n'ha anat.

¿Se n'ha anat a casa, ha renunciat a la vida política? No. Ha tornat al seu poble. Ha fugit del teatre del Parlament per a actuar en l'aire lliure de la plaça pública, entre el vent popular, tempestuós i sà.

El Parlament ha estat una desil·lusió cruel per a aqueix home coratjós i bò. Ara el poble de Catalunya, ha de procurar no causar-li una segona desil·lusió, que seria definitiva. No hi hauria res més vergonyós per als catalans que la demostració de que no valia la pena que en Francesc Macià hagués perdut aquella espasa que ell duia.

«Govern nacional»

A molt temps que's parla, com d'una conveniència urgent, de la constitució de lo que se'n diu *Govern nacional*.— Evidentment, som un país d'imitació de totes les coses exter-

nes, i no tenim, en canvi, cap facultat de aclimatar les fortes virtuts interiors. Els nomenats «governos nacionals» no poden ésser un fi desitjable, sinó un medi per a subvenir a les grans desgràcies públiques, fent compartir a totes les agrupacions la responsabilitat del poder. Així i tot, si la victòria hagués acompanyat des del primer moment als aliats, ni Bèlgica, ni França, ni Anglaterra s'haurien cregut en el cas de constituir governos nacionals.

Les unions sagrades són un bell exemple ocasional. Però, fóra de temps, equivaldrien a la mort d'un país en comptes d'assegurar-li la vida. ¿A costa de quin preu s'obtenen? A costa de l'apagament de tota política, o sia de tota dinàmica nacional. Sacrifiquen l'ànima del poble a la concentració dels seus múscles en l'estadi per a obtenir una victòria material. La conseqüència d'aqueixes unions sagrades pot ésser precisament el retrocés d'una llarga sèrie d'anys d'evolució anímica, perquè durant les crisis de perill col·lectiu, com durant les crisis de perill individual, la por fa retornar els homes a les primitives supersticions, al recel barbre contra l'estranger, al cultiu prehistòric de la força física.

Els governos nacionals són una supressió dels governos polítics, i, en conseqüència, una suplantació de l'element psicològic dels pobles, que és la política, per l'element de raça purament material, que és la nació. Són un gran silenci, on només se deixa sentir el metàlic sò de la coraça. Són un acallament dogmàtic de tot lliure i personal examen, sota l'imperi d'una fè. Són, en fi, la postergació de les substàncies nacionals an els accidents, a les adjectivitats de la defensa. Imposen una resignació negativa, per a destacar una sola afirmació: el dret a la vida nacional. Els Estats qui pateixen «govern nacional» tenen per finalitat la vida, en el seu concepte ve-

getatiu; però no el pensament i el sentiment en llur diversitat individual infinita.

Per això me va doldre que'l digníssim senyor Macià, en el seu famós discurs del Congrés, demanés la constitució d'un govern nacional.— ¿Un govern nacional, a Espanya? Però si tota la obra «política» està encara per fer! Si es necessita una indefinida sèrie d'esforços per a arribar a lo que en diríem la nostra *aclimatació occidental!*

I ara penso: estic demanant que no s'implanti lo que fa molt temps que ho tenim implantat... Sí, sí. A Espanya no hi ha hagut mai un veritable govern polític. Espanya no està encara habilitada per a formar governos polítics. Tots els seus governos són nacionals, desesperadament nacionals... I més que cap ho és el del senyor Dato, tan gris, tan fat. ¿No s'ha dit mil vegades que la divisió en dos partits «turnants» no's fonamenta en veritables diferències ideals, sinó en clientele cortesanes i provincianes, a mesura del equilibri de forces i el repart alternatiu de participacions en el poder? Podria molt bé formar-se un gabinet mixte sense violentar per a res la consciència política dels ministres, ni fer-los abdicar de cap arrelada convenció. Lo que en Maura va designar amb el nom de partit *idóneo* era precisament una adaptació del conservadurisme a la *mitja tinta* comunal dels dos partits, a fi de que el torn pacífic continués essent, de fet, una veritable col·laboració. I quan el propi Maura declarava an el partit lliberal l'*implacable hostilitat*, ho feia perquè les esquerres dinàstiques s'havien negat a la consabuda col·laboració amb ell. (Anava a dir-ne complicat...)

Sobre aqueixa confusió de matços se fonamenta la nostra profunda inferioritat social i política. Dins aqueixa meçquina *unió sagrada*, unió en la quietut i en el silenci, unió en la mort, arrela el nostre arbre nacional. No hem de lluitar contra cap enemic de fóra; i amb tot, hem suprimit la *lluita sagrada*, la lluita interior, que és el perennal certamen on se forgen les civilitzacions.

Però encara hi ha un aspecte més trist: si el cas vingués ¿de quines energies interiors podria treure's l'ímpetu i l'entusiasme per a

les veritables unions sagrades? ¿On trobarien la satisfacció i el goig en la defensa de coses qui valguessin la pena d'ésser defensades? ¿Quina previa educació política del esperit nacional l'hauria preparat an el poderós sacrifici de les momentànies abdicacions de la pròpia reialesa? ¿On forjarien la voluntat, si abans no havien enfortit una sentimentalitat i una pensa? Per a que's faci un silenci es precis que hi hagi abans *paraula*. Un poble de muts no és lo mateix que una assemblea de callats. ¿I esteu segurs de que precisament lo que heu extirpat en el còs inert d'Espanya no és el verb, la parla, la facultat de cridar, o sia l'orgue de les virilitats espiritual, ja que sols ell improvitza i crea?

GABRIEL ALOMAR

Ben fet!

L'acte del senyor Macià ha donat lloc a tota mena de comentaris. Nosaltres l'aplauïm sense reserves.

El Parlament, tal com és i de la manera com funciona a Espanya, era ja una cosa que'ns feia fàstic. Després del noble gest del diputat per les Borges, ens apar més repugnant.

I no val a invocar la necessitat de que els homes del temps del senyor Macià no deuen desertar dels llocs de perill. Si al Congrés hi xiuessin les bales, segurament que'l brau ex-comandant d'enginyers no s'haguera mogut del seu escó. Però és que allí s'hi respira un baf de farsa i de convencionalisme que desespera, una bravada de escepticisme xorc que no pot aguantar-la una ciutadà que s'interessi de bona fè pel pervindre d'Espanya.

Aigü li ha tirat en cara al senyor Macià, la seva lloable condició de negar-se a dur sobre l'esquena la marca d'un partit determinat. Ha volgut presentar-lo com a un home insociable, prenent empètit el seu gest al presentar-lo com un acte fill d'un caràcter poc dúctil i gens transigent. Aquesta censura, filla, naturalment, d'un cervell educat a l'*escuela de La Lliga*, és el millor elogi que podia fer-se del senyor Macià.

Efectivament, després del malaguanyat esforç de la *Solidaritat*, el senyor Macià no ha volgut entrar en cap d'aquestes farses que sols el nom de partits polítics s'organitzen per a satisfer la vanitat d'algun imbecil o per a servir d'escambell a uns quants ambiciosos. Al senyor Macià, com a nosaltres, l'embafen la gent que *fan junta*, que organitzen àpets, que redactan missatges, que arrengheren manifestacions ensopides, i que alguna que altra volta, fan un diputat o un escamot de regidors. Al senyor Macià, com a nosaltres, l'empipa la pèrdua del temps i de les energies en coses inútils, quan reclama les energies i el temps de tots els homes una ferma revolució que capgiri totalment la organització actual de la nostra societat.

I és clar que aquest bon sentit del senyor Macià, l'ha portat a fugir d'un Parlament que funciona com una corporació municipal qualsevol de qualsevol dels pobles més insignificants d'Espanya; d'un Congrés on en lloc de preocupar-se dels greus problemes que la guerra europea ha plantejat, perd el temps en petites intrigues, en infantils toçuderies i en estúpida xerrameca.

La llàstima és que de lo que s'ha adonat el senyor Macià no se n'adoni el poble, amb prou coratge per a tirar-ho tot enlaire d'una puntada de peu.

JERMI DE JESUCRUC

Espectacles de la decadència

ençà que va començar-se al Congrés la discussió de les reformes militars, les impressions parlamentàries de la premsa contenen quasi cada dia la següent frase: «Des-

prés de la sessió d'avui, la situació del govern és pitjor que no era abans.» Si el primer dia la situació del govern va esdevenir ja ridícula i desastrosa, ¿com serà la seva situació actual, havent anat empitjorant quotidianament d'aleshores ençà?

A tal punt s'ha arribat, que en Dato i els seus ministres fan llàstima i compassió. Políticament al banc blau no hi ha govern; no hi ha més que una fila de titelles que les oposicions s'entretenen en tombar des dels escons estant. Sempre ens ha semblat en Dato un home absolutament incapaç de fer un paper mitjà com a governant i com a parlamentari. Però la seva incapacitat està mostrant-se ara d'una manera tràgica, o millor dit, tragi-còmica.

El pobre senyor Dato no té ni pensament, ni criteri, ni voluntat, ni formalitat. En el plet de les reformes militars acaba de demostrar-ho una vegada més. Presenta el general Echagüe cinc projectes de reformes. El president del Consell les declara urgents i anuncia que fins que estiguin aprovades, no es discutirà res més: ni pressupostos ni projectes econòmics. Primer les reformes, les grans reformes... *orientals*.

—Totes?—va preguntar el comte de Romanones.

—Totes, totes—va respondre, ferreny, el senyor Dato.

Al cap d'uns quants dies d'aquesta afirmació rotunda, el nostre primer ministre s'avenia a acceptar la *fórmula*. Aquesta fórmula consistia en que només se declararien urgents dos projectes: el de rebaixa d'edats i el del Estat major central. Les reformes indispensables per a salvar la patria quedaven reduïdes a dues. I doncs aquell *totes, totes*, del senyor Dato?

No s'han acabat aquí les contradiccions del president del Consell. Amb ferotge intransigència s'havia negat a simultanejar la discussió dels projectes militars i la dels pressupostos i projectes econòmics. Acorralat per les minories, al capdell va cedir, conformant-se amb la discussió simultània. No havia passat mitja hora d'això, quan amb fútils pretextos se'n va desdir...

L'estranger que hagi seguit el curs dels recents debats al Congrés d'Espanya, per força haurà quedat desorientat i confós. ¿Es així un Parlament, s'haurà preguntat, o és una fira de gitanos? El comte de Romanones té fama d'ésser gitanesc. Durant el temps que fa que en Dato governa, ha demostrat ésser-ho molt més encara.

Les ensenyances que's dedueixen dels últims debats són tristes a no poder més. A la vista de tothom apareix Espanya com un Estat desorganitzat, indefens i pobre, com un malalt crònic sense remei.

Cada dia està pitjor, diuen els diaris, del govern del senyor Dato. D'Espanya pot dir-se exactament el mateix.

Cada dia està pitjor.

FULMEN

La jornada del vell emperador

- A les 6 del matí.—Missa primera.
- A dos quarts de 7.—Bomba damunt d'una catedral.
- A les 7.—Santa Comunió.
- A dos quarts de 8.—Martiri d'uns quants presoners.
- A les 8.—Meditacions i exercicis espirituals.
- A dos quarts de 9.—Mitja dotzena de fustellaments.
- A les 9.—Pregaries i esmorzar.
- A dos quarts de 10.—Telegrama de feli-

citació al soldà de Turquia per la degollació de 500 cristians armenis.

A les 10.—Telegrama de salutació afectuosa al Sant Pare de Roma.

A dos quarts de 11.—Bomba damunt d'una església.

A les 11.—Ofici a la parroquia i visita al Santíssim.

A dos quarts de 12.—Carta de felicitació al seu colega per les execucions de capellans belgues.

A les 12.—Unes quantes oracions, i dinar a dos quarts de 1 de la tarde.—Bomba damunt d'una altra catedral.

A la 1.—Lectura de les vides dels sants.

A dos quarts de 2.—Suplici de uns quants presoners més.

A les 2.—Recepció i sesta.

A dos quarts de 3.—Oració, meditacions i exercicis espirituals.

A les 3.—Bomba damunt de la Casa del Senyor.

A dos quarts de 4.—Visita als convents de frares i monges.

A les 4.—Judici sumaríssim d'uns quants paisans,

A dos quarts de 5.—Benedicció a l'església de S. Francesc.

A les 5.—Fusellament de dones, vells i criatures.

A dos quarts de 6.—Pregaries i sopar.

A les 6.—Firma de unes quantes sentències de mort per a l'endemà.

A dos quarts de 7.—Rosari cantat.

A les 7.—Instruccions als oficials encarregats de la custòdia dels presoners enemics.

A dos quarts de 8.—Audició de sermons dels pares jesuïtes.

A les 8.—Disposició i instruccions per al bombardejament de mitja dotzena de catedrals.

A dos quarts de 9.—Audiència privada, íntima i particular amb grans personatges de l'Església.

A les 9.—Instruccions al ministre de Marina respecte a la destrucció de vaixells neutrals.

A dos quarts de 10.—Unes quantes pregaries més, oracions i meditacions.

A les 10.—La sòn del just.

EGO

SONATA XXX

NCARA no hi ha crisi; és de suposar que n'hi haurà aviat, perquè jo, la veritat, ja fóra fóra. No sé pas quin gust hi troben en aguantar garrotada sobre garrotada, i no pas fluxes sinó apretant de veres. Pot-ser no saben per on fugir, pot-ser l'amo els té fermats i no'ls deixa anar; això deu ésser lo més probable. Per aguantar-se falta un goç neutral, ben neutral, i d'aquests no'n corren gaires.

Diu que a Lleida feren la gran rebuda an en Macià; que a l'estació hi eren tots els de tots els partits, i que allò semblava la resurrecció de la Solidaritat.

Els de *El Progreso* ja s'han esverat i criden ¡ull! i asseguren que en Macià és un burinot, amb lo qual estan d'acord amb en Ventosa de la «Lliga». No sé perquè em sembla que lo que'ls hi sab greu als de la «Lliga» i als nacionalistes i als radicals, és que'l diputat per les Borjes no'ls hi digués res de lo que anava a fer i no haver-se pogut ajuntar amb ell en el gest de repugnància que feu al mig del Congrés.

El Progreso explica que en Cambó, al enterar-se'n, digué: mal fet? ben fet? homes, homes... de vegades els bojos fan bitlles. I quan s'haurà enterat de la rebuda que s'ha fet al ex coronel en sa terra, del rebombori que l'acte d'en Macià ha causat en tota Espanya, podrà pensar en l'efecte que hauria produït el que's retirés no un sinó vint o vinticinque diputats per Catalunya. No son eis bojos els que fan bitlles, són els homes sincers i honrats quan se decideixen a esqueixar la grua i a dir la veritat.

Ja no hi ha Servia i si n'hi ha és tan poca, que quasi no val la pena. Amb tot i que'ls horrors de Servia deuen haver estat pot-ser més que'ls de Bèlgica, perquè els búlgars són molt salvatges i els servis són molt tocats, no'n sentírem parlar tant com dels de

Bèlgica. I es comprèn; primer que a Servia no hi havien acumulades les joies i preciositats que en la primera víctima d'aquesta guerra, i segon i principal perquè erem aleshores al començament d'aquesta serie de horrors; encara no havíem rebut, dia darre-ra dia, el seguit de cops al cor i nafres en els sentiments que a tota persona honrada ha donat aquesta guerra.

La sort és que nosaltres vivim a Barcelona, i an aquí quan no li dona la gana de ploure i ploure i ploure ens divertim molt. Mireu, ara al batlle se li ha ocorregut posar en vigor rabiós aquella pensada d'en Pich fent matricular els goços; diu que ja té en lista a tots els que crien cà, i que si no paguen bitllo bitllo els hi enviarà els agents executius, i els amos diu que ensenyaran de mossegar als goçets i que quan arribin els agents executius seràn rebuts amb caricies en el tou de les pantorrilles.

Ja veurem. També és molt divertit llegir lo de les sessions de la Mancomunitat i de la Diputació, en Bastardas ja va dir-ho: —Això és una rifada! En efecte, ho és; però no per a en Bastardas que quasi és prafista, i els prafistes no són els rifats sinó els rifadors. Els que se la carreguen són els senyors Mir i Miró i Ulled. Però perquè es cansen aquests senyors? Comencen a dir que sí aquí, que si allí, i els altres res, de vegades ni contesta. Una esmena. Molt bé! No s'accepta.

—Votem?
—Votem!
Quaranta vots contra dos i tampis. I això avui i ahir i demà i demà passat. Res, no entenc perquè s'hi cansen.

I ara deixem-hi beure i llegir l'Almanac de *L'Esquella de la Torratxa*.

MORITZ XXXIII

Notes de fóra

Lloret de Mar.—S'efectuaren an aquesta població les eleccions per a regidors, donant el resultat que tenien previst els lleals republicans, tinguent en compte el predominí que exerceix el més abominable feudalisme, sobre una massa pobre i inconscient, per la que sentim verdadera llàstima i per la que estem disposats a totes hores per a deslliurar-les de tanta miseria i calamitat, senyalant-li el verdader camí que l'ha de conduir a la seva completa redempció.

Hem sigut derrotats però no vençuts, som els probats de sempre, conservem la dignitat política, en totes ocasions demostrada, i particularment en aquestes eleccions en que el cacic màxim creia que'ls republicans acceptaríem com a almoïna un lloc de minoria dels dos que s'havien d'elegir. Preferirem anar a una derrota honrosa abans d'acceptar dita proposició feta confidencialment a un dels nostres candidats.

De tot hem vist en aquesta lluita, miseries, desercions, papers ridículs d'homes que'ls creïem aimants dels ideals de progrés i de justícia que s'han passat als enemics per odís personals injustificats, d'altres que als primer passos de la seva vida política han fet indecorosa renúncia dels seus devers socials, entregant-se a la voracitat del qui és la causa de l'atràs i la miseria d'aquesta hermosa població.

Molts podríem anomenar-ne, però esperem millor ocasió, creient que alguns comprendran les seves equivocacions i procuraran en lo successiu obrar digna i noblement.

Pels traïdors i assalariats sense escrúpols, vagi el nostre més cordial despreci.

Lloretencs que us preocupeu noble i desinteressadament dels assumptes que afecten al benestar d'aquesta vila, homes d'ideals liberals i progressius, des de nostra invencible fortalesa de totes les causes justes, us cridem a la lluita per a aconseguir per la vila dels nostres amors més pa, més llibertat, més instrucció i per damunt de tot, una enèrgica administració.

Nosaltres, sols o acompanyats, complirem sempre amb el nostre deure, si som ajudats, molt aconseguirem en benefici de la redempció del poble.

Oblidem agravis i equivocacions, ajudem-nos tots i prompte veurem realitzats els nostres nobles propòsits.

No som nosaltres egoistes d'honors, ajudarem sempre amb el major desinterès a quantes persones prenguin l'iniciativa de tota causa justa i que afecti als interessos generals de la població.

Fóra covardia, a lluitar i a vèncer; poble que no lluita és poble mort.

PREGARIA

Senyor!... D'aquí a divuit dies en el lloc acostumat de la capital d'Espanya se farà el sorteig anyal dels sis mil·lions de pessetes, el gran premi, l'hermós tall que en la taula de la rifa llueix sos contorns gegants.

No podeu imaginar-vos, Senyor, amb quina ansietat el poble espanyol espera aquell dia. No és afany lo que la gent sent a l'ànima; és febre, desig mortal, rabia, frenesi, deliri... Desde el més xic al més gran, tothom aspira a la grossa; la raspa, el municipal, el sabaté, el marmolista, el canonge, l'escolà, el fuster, l'apotecari, el ranxero, el general, tothom, tothom la somnia, tothom para ja la mà esperant que caigui en ella dels sis mil·lions un bon raig.

«Quan tregui...» diu la criada, «quan tregui...», diu el manyà, «quan tregui...», pensen alhora el gorrista, l'advocat, el metge, el barbè, el paleta, el notari, el menescal... I, gronxats per l'esperança, comencen ja a «colocar» els diners que han de totals hi i amb els quals —remei probat— tots els mals que'ls afligeixen els desapareixeràn.

Ara bé, Senyor, digueu-me; si la grossa de Nadal no pot tocar més que a un número, quin desengany no rebràn els mils i mils de persones que en ella tenen posats tots els seus anhels i es trobin amb que no en llepin ni un ral? Qui calmarà el seu desfici? Qui aturarà el daltabaix que per força ha de produir-se, al veure's de cop frustrats tants bells càlculs, tants ensomnis, tants meravellosos plans?...

Ah, Senyor; tingueu-los llàstima; vos, font d'eterna bondat, no volgueu que tants mils homes se'n vagin al llit plorant i dient paraules lletges; feu que tots els que han posat el pensament en la grossa la treguin; feu que aquest any amb els sis mil·lions ens passi allò dels peixos i els pans, i caigui en tots, tots els números desde l'hu fins al més alt.

Direu que per xò caldría fè un gran miracle. I és clar!... Perquè d'un miracle es tracta vinc a vos. Al cap d'avall a vos re us és impossible, i al món n'havéu ja fets tants, que un miracle més ¿què us costa?... Feu-lo, Senyor, per pietat!... Tota l'Espanya ho demana; deu-li aquest gust, per un any. ¿No hi ha cinquanta mil números? Cincuenta mil grosses!... Au!...

C. GUMÀ

El càstig

SEMBLA que, després de la guerra, els boches podran casar-se amb deu o dotze dones cada un; al menys així ens en fan sabedors amb tota formalitat els seriosos diaris de la vella Germania.

Serà, això, el càstig que comença? És molt possible, si tenim en compte la antiga llegenda, aquella que saben els avis del país que s'enclou entre el Sambre i el Mossa; la llegenda que assegura que la nostra mare Eva no fou pas formada, com contenen els textos, de una costella d'Adam, sinó de una molt altra diabòlica manera.

No la saben la veritable historia? Pareu les orelles, estimats oients:

«L'idea del Pare Etern havia sigut, en efecte, servir-se d'una costella del primer home per a crear la primera dona. Al efecte, havia donat ordre a un àngel de operar

a Adam mentres dormia i de portar-li immediatament la costella fresca.

L'àngel obeí, però heu's-aquí que al presentar-se altra volta davant de l'Altíssim, es trobà amb que aquest també havia agafat el sòn, una sòn dolça i profunda que'l bon servidor no volgué desvetllar.

L'àngel esperava pacientment, amb la costella a la mà, quan de prompte se li acostà el Dimoni.

—Què fas aquí, estaquirot?—li digué el banyut.

—Ja ho veus—respongué l'àngel.—Espero que'l meu amo es despertí.

I a les preguntes del primer, el segon va anar descapdellant tota l'història; però encara no hagué acabat, que'l dimoni li arrencà de les mans la costella del primer home i apretà a corre, cames ajudeu-me cap a l'infern.

L'àngel que sí que'l segueix; amb l'ajuda de les ales vinga fer saltirons com una oca darrera seu. Fou una cursa terrible que no parà fins a les mateixes portes del Palau d'en Banyeta; en aquell moment, quan el diable feu un salt mortal per a abismar-se a les calderes d'en Pere Botero, l'àngel pogué agafar-li la quà. Tant fort i amb tanta violència estirà, que un dels més característics apèndix del dimoni restà a les seves mans. Aleshores se'n anà corrents als peus de Nostre Senyor que acabava de despertar-se i encara tenia els ulls tots ensonyats.

—Què?... Ja has fet lo que t'he manat?

—Sí, Senyor; aquí té la costella.

—Molt bé; doncs... que la dona sia fetal i la dona fou fetal; no pas d'una costella de Adam com la gent se pensa, sinó de la quà del diable.

Aqueixa història que acabeu de llegir, tal com la contenen els avis del país que s'enclou entre el Sambre i el Mossa, pot-ser no és més que una llegenda poc galant per a les femelles, però ella dona explicació perfecta als homes—i a les dones—de moltes coses que d'altra manera no capirien pas.

ARLEQUI

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 26 DE NOVEMBRE
AL 2 DE DESEMBRE DE 1915

Per terra

No hi ha hagut cap canvi notable als fronts rus i francès. Un *raid* dels russos ha sorprès el quartel general d'una divisió germànica en la comarca de Pinsk, quedant dos generals presoners, entre ells el comandant de la divisió.

Violentament ha continuat la lluita en el front austriac del riu Isonzo. Els italians han realitzat nous progressos de detall, però no s'han pogut apoderar encara de Gorizia.

Als Balkans, l'exèrcit serbi del nord s'ha retirat cap a Albania. Al del sud s'ha replegat prop de Monastir. Entraran els búlgars en aquesta important ciutat?

Als Dardanel, lluita d'artilleria i de mines. A la Mesopotàmia s'ha lliurat una important batalla prop de Bagdad, amb aventatge pels anglesos. Malgrat l'arribada de reforços turcs, Bagdad segueix menaçada. Les tropes angleses se troben a 25 kilòmetres de la gran ciutat de la Turquia asiàtica.

Al Camerón, els alemanys són perseguits en el darrer recó del territori on s'havien refugiat.

Per mar

Prop de la costa belga, un avió anglès ha enfonsat un submarí alemany.

Els submarins austro-alemanys han enfonsat altres cinc o sis vapors aliats en el mediterrani.

Per l'aire

Gran activitat aèria. Els combats d'avions han sigut nombrosos, havent quedat destruïts mitja dotzena d'aparells germànics.

Prop de l'illa de Heligoland, s'ha cremat un *Zeppelin*.

¡JA HA SORTIT!

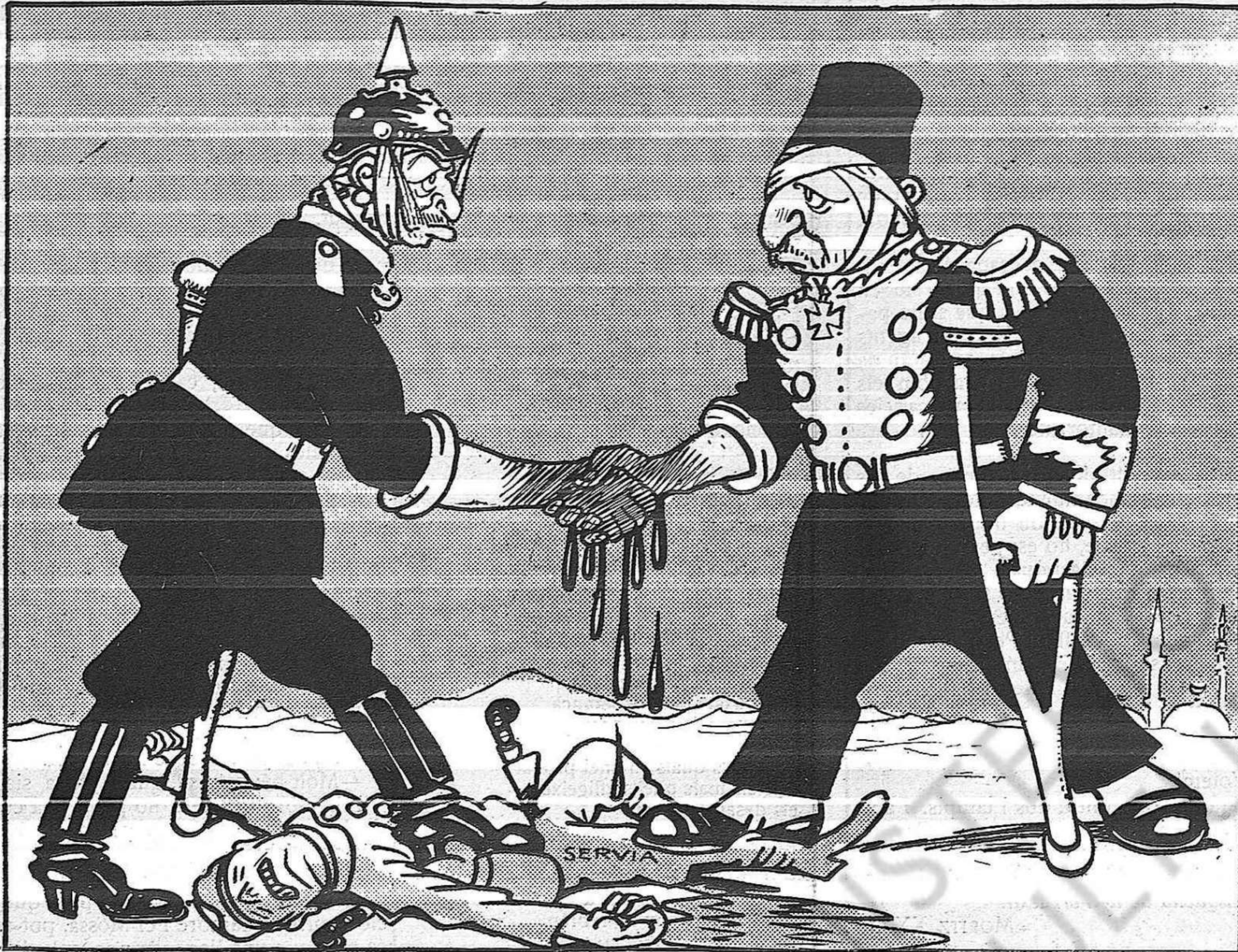
¡JA HA SORTIT!

L'Esquella de la Torratxa
ALMANAC per a 1916

Val com sempre

UNA pesseta

L'encaixada

— Per fi ens podem dar les mans.
— Oidà! Com a bons germans.

Si això dura, haurem de començar a cridar, els que som el poble, com la mainada:
«Qui juga a dar pinyols?»

Encara no's diu qui serà primer tinent d'alcalde.

Encara no se sab quina és la orientació que cada un dels partits pendrà en la resolució d'aquesta qüestió.

Encara no sonen noms indicats per a aquell lloc... tinent.

Encara no se sab res.

Però... ja se sent la pudor del pastell!

Ja hauràn vist que *allò* de la llengua catalana al Senat s'ha acabat amb tot honor per a la nostra parla. El senyor Royo s'ha quedat fet un *ovillo*.

Que tregui la llengua tant com vulgui. Aquesta és sa tasca. Fer de *Toribio*.

Els senyors Esteves de la «Defensa Social» acaben de pendre un acord trascendentalíssim. Acaben d'acordar guarnir els balcons el dia de la Puríssima.

No cal, homes, no cal.

Que'n fa, de temps, que esteu *ben guarnits!*

Mai dirien que se'ls ha ocorregut ara als monàrquics de Barcelona?

«Emprender una activa campanya de labor sociològica con objeto de *acercar el elemento obrero a las instituciones.*»

Aqueixa gent beu a galet.

Que no ho veuen que les institucions i el obrer, a Espanya, seràn sempre dos pols oposats: en *Pol* de «La Veu» i en *Polo* regidor, com si diguessim?

Dimecres que vé, per celebrar la seva diada l'Excelsa patrona d'Espanya i del Exèrcit espanyol, molts veïns pensen posar garlandes i domassos als balcons.

Arri poc o molt!

Ja que no poden anar endavant les reformes, al menys que vagi endavant la moxiganga.

Dissabte passat el bisbe Reig va confirmar a quatrecentes criatures.

Es clar. Criatures havien d'ésser. Ja saben a qui ho fan, per a que no s'hi tornin.

Heu's-aquí una notícia que no necessita confirmació.

Ja és aquí.

«Ayer mañana regresó de Madrid el senador vitalicio señor Benet y Colom.»

Bé té prou sort.

En un altre país no l'haurien deixat tornar.

Un professor d'Historia estava explicant als seus alumnes que la miseria era tan gran, a França, l'any 1709, que molts ciutadans es vegegen precisats a menjar herba.

I preguntà a un xicot:

— Veïam si sab dir-me quin règim hi havia, aleshores, a França?

El deixeble, amb tota llògica:

— El règim vegetarià.

REPICS

AQUESTA setmana no s'ha parlat de res més. La renúncia d'en Macià ho ha omplert tot.

Tots els diputats vinga a felicitar-lo... però vinga a quedar-se. Si tan bé creuen que ha fet perquè no l'imiten? Esperen que els derroting en l'afer de les zones neutrals? Aleshores serà si us plau per força.

En Pere Corominas escrigué an en Macià amb motiu de la dimissió d'aquest, una carta enternidora, que partia el cor.

Se creu que en Corominas, vist que no ha sortit regidor, imitarà an en Macià, entornant-se'n a casa.

Aixís sembla despendre's del entusiasme amb que felicità al ex-diputat per les Borges Blanques.

Una de les coses que el gran Pere deia an en Macià era: «No sé què hi ha de mi en vos! Home! Aquestes coses no's diuen!

Quasi no sabem com anomenar l'acte d'en Macià.

Uns ne diuen renúncia, altres dimissió, altres abdicació. Uns ho creuen energia, altres cordia.

Es clar; com que no hi ha precedents! Tampoc és fàcil que tingui conseqüents!

A tot arreu d'Espanya se juga escandalosament. Als casinos, casinets i cases de jocs, a les fires i a les festes.

A les Corts juguen... a pendren's el pèl. Als Ajuntaments... a pendre'ns una altra cosa.

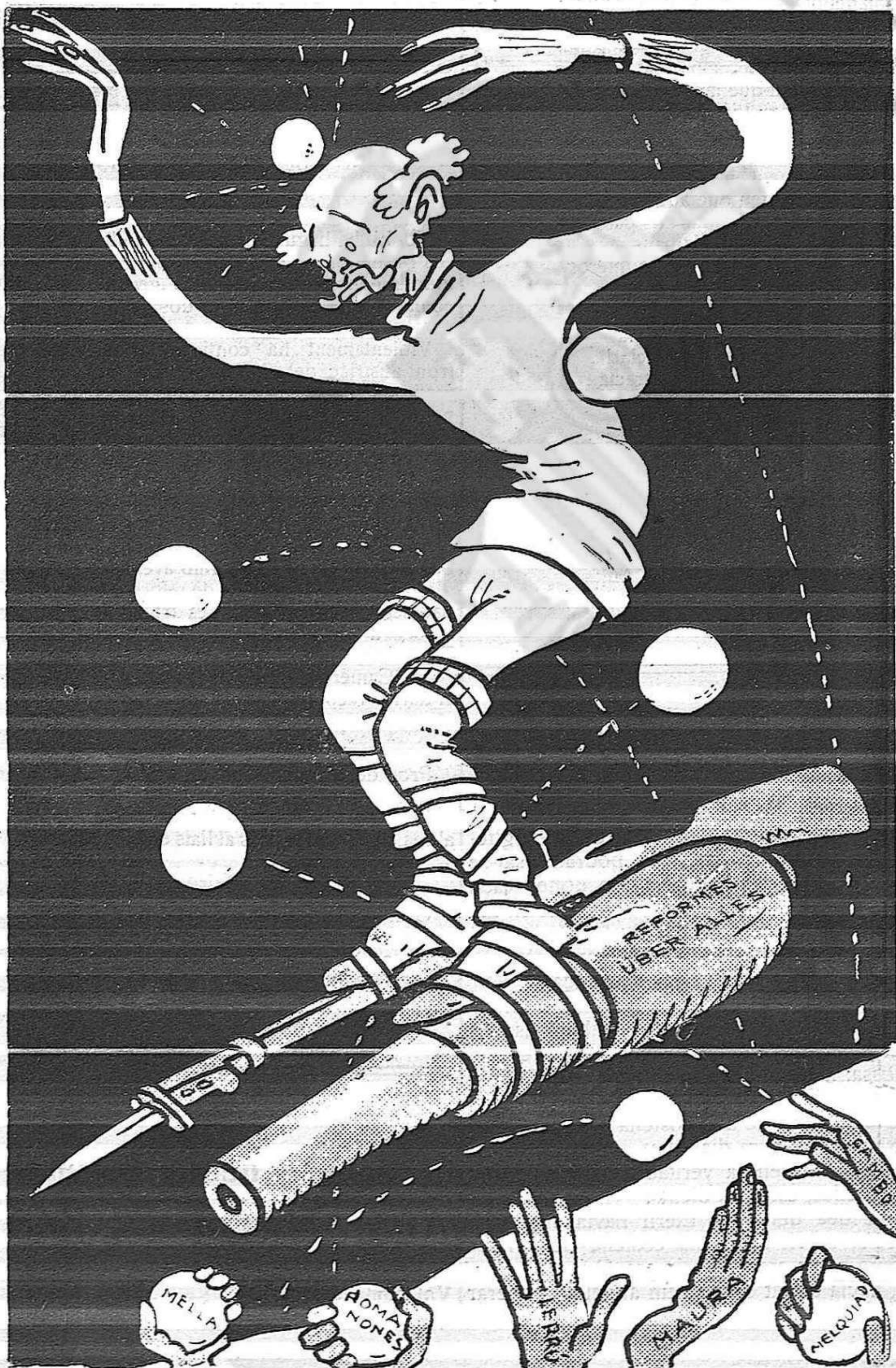
Tenim preparat per a sortir d'aquí pocs dies

L'ALMANAC de La Campana de Gracia
per a l'any de Nostre Senyor 1916

Un tomo d'una pila de planes i un grapat de dibuixos

!!DOS RALS!!

Impremta La Campana y L'Esquella, : Oim, 8.—Barcelona

JOCS SPORTIUS D'HIVERN.- El salt de «kiss».

A LES ENDEVINALLES DEL NUMERO 2429
A les Xarades: I. *Patinadora*. - II. *Esmola*.
Al Jeroglífic: *Parelles*.

XARADA

Donya *Tres-quatre*, quart xica
és una *hu-dos* molt bonica
que a *tres* se sembla una mica,
però així que surt del llit
fa pudor de *hu* repetit.

Un hortelà